

Αγαπητοί φίλοι

Με μεγάλη χαρά σας κοινοποιούμε τη μεταφορά της έκθεσης «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» στο Κέντρο Τέχνης Τζόρτζιο ντε Κίρικο στον Βόλο.

Τα εγκαίνια θα πραγματοποιηθούν την {Πατρασκευή 9.12.22 στις 19.00

Θα ακολουθήσει ξενάγηση από την επιμελήτρια και τους παρόντες συμμετέχοντες

Σας περιμένουμε

Με θερμούς χαιρετισμούς

Τρις Κρητικού

«Ύμνος εις την Ελευθερίαν»:

Μια συλλογική εικαστική περιπέτεια

1. Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
Τοῦ σπαθιοῦ τὴν ἱσομερῆ ,
Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι ,
Ποῦ μὲ βία μετράει τὴν γῆ .
2. Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά ,
Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη ,
Χαῖρε , ὦ χαῖρε , Ἐλευθεριά !

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ: 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021 - 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2022

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΤΖΟΡΤΖΙΟ ΝΤΕ ΚΙΡΙΚΟ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«Ύμνος εις την Ελευθερίαν»:

Μια συλλογική εικαστική περιπέτεια

Εγκαινιάζεται την Παρασκευή 9 Δεκεμβρίου 2022, στις 19.30 στο Κέντρο Τέχνης Τζόρτζιο ντε Κίρικο η έκθεση «Ύμνος εις την Ελευθερίαν»: Μια συλλογική εικαστική περιπέτεια. Η έκθεση ξεκίνησε το ταξίδι της τον Οκτώβριο του 2021, με την πρωτοβουλία και τη διοργάνωση του Ιδρύματος Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης (Κεντρική Αίθουσα Εκδηλώσεων της Καπναποθήκης Π. «Βιργινία Τσουδερού»), στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του για τα 200 χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, ενώ στη συνέχεια παρουσιάστηκε με μεγάλη επιτυχία στο Ιστορικό Μουσείο της Αλεξανδρούπολης και στη Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας-Μουσείο Κατσίγρα. Μετά το Βόλο προγραμματίζεται η μεταφορά της κατά τους προσεχείς μήνες στο Μεσολόγγι τον Μάρτιο-Απρίλιο, ενώ διερευνητική συζήτηση έχει ξεκινήσει και με τη Ζάκυνθο.

Την ιδέα και την επιμέλεια του εγχειρήματος υπογράφει η ιστορικός τέχνης Τρις Κρητικού.

Πρόκειται για τον ευτυχή καρπό μιας ιδέας που ευτύχησε να υλοποιηθεί, αλλά και μιας συναρπαστικής διαδικασίας -της εικαστικής «ανάγνωσης» και των 158 στροφών του Ύμνου Εις την Ελευθερίαν του Διονυσίου Σολωμού, ενεργοποιημένων σε εικόνα με τη συνδρομή 116 διακεκριμένων Ελλήνων εικαστικών.

Του κορυφαίου ποιητικού πονήματος για αυτό που καλούμε ελεύθερη Ελλάδα.

Στο πλαίσιο της δράσης και μεσούντος του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας, η επιμελήτρια προσκάλεσε διακεκριμένους Έλληνες εικαστικούς να συναντήσουν τον Ύμνο εξ αρχής και να επιλέξουν μία ή περισσότερες στροφές του Ύμνου εις την Ελευθερίαν, προκειμένου να προχωρήσουν σε μια σπάνια και αναπάντεχη εικαστική «ανάγνωση», συνομιλώντας οργανικά με τα πολύτιμα συμπυκνωμένα νοήματα, διατυπώνοντας συναισθήματα, καταγράφοντας τη στιγμή, ανατρέχοντας στο ένδοξο παρελθόν και στη διαχρονία του μεγαλειώδους ελληνικού φυσικού και μυθικού σύμπαντος

(Όλυμπος), μεταγράφοντας τα τοπία των αιματηρών μαχών και των πολύνεκρων πολιορκιών, περιγράφοντας τον σκληρό ζυγό των δυναστών και το λαμπρό παράδειγμα και τις θυσίες των προγόνων και των τωρινών ηρώων (Τριπολιτσά, Κόρινθος, Αχελώος, Μεσολόγγι, Λεωνίδα, Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄), σκιαγραφώντας την ελληνική αγωνία για την Ελευθερία που εμφανίζεται εδώ με προσωποποιημένη μορφή αλλά και την κριτική για την ξένη βοήθεια καθώς και τη χαλεπή σκιά της διχόνοιας.

Το εγχείρημα αυτό, υλοποιημένο ως πολύτιμη συνέργεια από εικαστικούς από πολλούς διαφορετικούς τόπους της Ελλάδας, στέλνει ταυτόχρονα το μήνυμα της συλλογικής εργασίας, της επικοινωνίας και του «μαζί», σε καιρούς αναταραχής, κοινωνικών στερήσεων και προσωπικής ερημίας. Τα πρωτότυπα έργα αυτής της ανάγνωσης έχουν υλοποιηθεί με διαφορετικές τεχνικές και υλικά, όλα όμως διατηρούν τη διάσταση του ορθού Α4, προκειμένου ο θεατής να μπορεί τόσο στην έκδοση και την ψηφιακή πλατφόρμα της έκθεσης όσο και από κοντά να τα περιτρέξει με τον τρόπο των ανοιχτών σελίδων ενός βιβλίου. Με μικρό σε δέμας αλλά εξαιρετικά μεγάλο σε συμβολισμό αποτέλεσμα.

Το ποίημα «Ύμνος εις την Ελευθερίαν», αποτελείται από 158 τετράστιχες στροφές. Από αυτές οι δύο πρώτες στροφές, καθιερώθηκαν ως Εθνικός Ύμνος, το 1865 και είναι εκείνες που ανακρούονται και συνοδεύουν την έπαρση και την υποστολή της σημαίας, ενώ ψάλλονται σε επίσημες στιγμές και τελετές. Ο Ύμνος είχε εξ αρχής μεγάλη απήχηση, μεταφράστηκε στις περισσότερες ξένες γλώσσες και η λυρική του φωνή ενίσχυσε το κίνημα του φιλελληνισμού.

Ο Σολωμός συνέθεσε το ποίημα τον Μάιο του 1823 στη Ζάκυνθο, στην ηλικία των 25 ετών. Ένα χρόνο αργότερα δημοσιεύτηκε στο Μεσολόγγι και τον ίδιο χρόνο ο Φωριέλ το συμπεριέλαβε στη συλλογή του των ελληνικών δημοτικών τραγουδιών. Το 1828, ο κερκυραίος Νικόλαος Μάντζαρος, μελοποίησε το ποίημα χρησιμοποιώντας λαϊκά μοτίβα και τετράφωνη ανδρική χορωδία. Ο ίδιος το μελοποίησε για δεύτερη φορά το 1844, υποβάλλοντάς το στον βασιλέα Όθωνα. Παρά την τιμητική του βράβευση με τον Αργυρό Σταυρό του Τάγματος του Σωτήρα και του Δ. Σολωμού με τον Χρυσό Σταυρό, το έργο διαδόθηκε τότε ως «θούριος» αλλά δεν εγκρίθηκε ως ύμνος. Το 1861, μετά από κυβερνητική προτροπή, ο Μάντζαρος μετέβαλε τον ρυθμό του ύμνου σε ρυθμό εμβατηρίου και μετά την ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα το 1864, ο «Ύμνος εις την Ελευθερίαν» καθιερώθηκε ως εθνικός ύμνος. Τυπώθηκε για πρώτη φορά μαζί με τη μουσική παρτιτούρα του σε 27 κομμάτια, το 1873, στο Λονδίνο.

Σύμφωνα με τον Ιάκωβο Πολυλά, *«η πρόοδος του εις τη γλώσσα φαίνεται απίστευτη, αν σκεφθῆ τινάς ὅτι τότε (τον Μάιον 1823) ἔγραψε, εις το διάστημα, ὡς λέγεται ἐνός μηνός, τον Ύμνον εις την Ελευθερία. Και τῶντι, αν εἶναι*

αληθινόν ότι ο καθαρός Ελληνισμός στέκεται εις τη ζωντανή φωνή, εις το σεμνό κάλλος της μορφής και εις το ξάστερο βάθος του λόγου, βέβαια τούτο το ποίημα έβγαινε ως ο πρώτος γνήσιος καρπός της ελληνικής φαντασίας, ύστερ' από είκοσι αιώνες του μαρασμού της. Αυτό ο αυγερινός του ελληνικού ουρανού έλαμψε ήδη εις δύο γενεές ανθρώπων με φως αθάμπωτο και παρηγορητικό, από το οποίον κατεβαίνει εις κάθε γενναία ψυχή το θάρρος εις τα μέλλοντα καλά και όμορφα του Ελληνισμού. Εις τον Ύμνον ο Σολωμός έδειχνε ότι ήδη ήταν ικανός να ρυθμίζει το ύφος του κατά τα διαφορετικά ποιητικά αντικείμενα. Επικρατεί με αμίμητην απλότητα, ο ελεγειακός χαρακτήρας εις το προοίμιον (στρ. 3-14), όπου ο ποιητής ενθυμίζει το περασμένο· και κανονικώς το έκαμε, διότι δίχως την αρχαίαν λαμπρότητα, δίχως την υπομονή μες στα πολύχρονα παθήματα, δεν εννοείται η ακαταμάχητη ορμή του αυτόνομου ελληνικού πνεύματος, όπου παρουσιάζεται εις τη φαντασία του ποιητή βγαλμένο από τα ιερά κόκκαλα των προγόνων, με την ακονισμένη ρομφαία και με το μάτι οπού με βία μετράει τη γη, ως να εθαρρούσε ότι γλήγορα θα την κάμη δική του...»

«Όταν επρωτοδιαβάσθηκε το ποίημα», γράφει ο ίδιος ο Διονύσιος Σολωμός, «κάποιοι είπαν: Κρίμα! υψηλά νοήματα και στίχοι σφαλμένοι! Για να δεχθώ την πρώτην, ακαρτερώ να δικαιολογήσουν την δεύτερη παρατήρηση. Μα τον Δία που εσάστισα! Αύριο θέλει έρθη και κανένας να μου δείξη τ' αλφαβητάρι με το κονδύλι στο χέρι· αλλά εγώ του το παίρνω και απιθώνω την άκρην του εις τα μεγάλα ονόματα του Δάντη και του Πετράρχη, του Αριόστου και του Τάσσου, και εις τα ονόματα όσων στιχουργώντας τους ακολούθησαν, και του λέγω: Λάβε την καλοσύνην, Διδάσκαλε, να γύρης τ' αυτιά σου εδώ πάνου, και μέτρα. Κάθε συλλαβή είναι ένα πόδι, και για μας και για αυτούς, όποιος και αν είναι ο στίχος· όμως εσύ δεν ηξεύρεις να τα μετράς. Το φωνήεν, με το οποίον τελειώνει η λέξη, χάνεται εις το φωνήεν, με το οποίον η ακόλουθη αρχινά· όμως το προφέρω επειδή έτσι με συμβουλεύει η τέχνη της αληθινής αρμονίας. Το ια (βία), το εει (ρέει), το αι (Μάι) και τα εξής, όταν δεν είναι εις το τέλος του στίχου, δεν κάνουν παρά μία συλλαβή. Το τιμή είναι ομοιοτέλετο με το πολλοί, το κακός με το τυφλός, το εχθές με το πολλές. Τούτοι οι κανόνες έχουν κάποιες εξαιρέσεις, τες οποίες όποιος έχει καλά θρεμμένη με τους Κλασικούς την ψυχήν του βάνει εις έργον, χωρίς τόσο να συλλογίζεται, εις την ίδιαν στιγμήν εις την οποίαν μορφώνει την ύλη. Πίστευsé μου, Διδάσκαλε, η αρμονία του στίχου δεν είναι πράγμα όλο μηχανικό, αλλά είναι ξεχείλισμα ψυχής· μ' όλον τούτο, αν φθάσης να μου αποδείξης ότι σφάλλω τους στίχους, θέλει γράψω των Ιταλών και των Ισπανών, να τους δώσω την είδησιν, ότι τους έσφαλαν έως τώρα και αυτοί, και μη φοβάσαι να σου πάρω για την εφεύρεσιν το βραβείον, γιατί θέλει σε μελετήσω...».

Στην έκθεση συμμετέχουν:

Κώστας Αγγελάκης, Χρήστος Αλατσάκης, Γιώργος Ανδρούτσος, Αντώνης Αντζουλίδης, Νεκτάριος Αποσπόρης, Λέλα Αρβανίτη, Άννυ Αρχιμανδρίτου, Άννα Αχιλλέως, Κάτια Βαρβάκη, Μαρίνα Βλαχάκη, Ειρήνη Βογιατζή, Κική Βουλγαρέλη, Μάριος Βουτσινάς, Μαίρη Γαλάνη - Κρητικού, Μαρία Γέρουλα, Νεκταρία Γιακμογλίδου, Τάσσα Γκανίδου, Πέννυ Γκέκα, Κατερίνα Γραφανάκη, Ελένη Δασκαλάκη, Δικαία Δεσποτάκη, Τάνια Δημητρακοπούλου, Μαρία Διακοδημητρίου, Γωγώ Ιερομονάχου, Αποστόλης Ισκούδης, Άννα Καζάκου, Σταυρούλα Καζιάλε, Δέσποινα Καλλιγά, Βάσω Καλουδιώτη, Ελπινίκη Καμόσου, Μηνάς Καμπιτάκης, Εβίτα Κανέλλου, Πάνος Καρδάσης, Νικόλας Κληρονόμος, Γεωργία Κοκκίνη, Βασιλική Κολιπέτσα, Νίκος Κόνιαρης, Μάρω Κορηλάκη, Σοφία-Ρόουζ Κοσμίδου, Ένη Κούκουλα, Μιχαήλ Κρητικός, Ελένη Κυριαζοπούλου, Λούλα Λεβέντη, Νίκος Λεοντόπουλος, Δήμητρα Λιάκουρα, Φιλίππινα Λιβιτσάνου, Μαρία Λιναρδάκη, Janet Λιοδάκη, Αίλα Μαδούρου, Κώστας Μανιατόπουλος, Λυδία Μαργαρώνη, Παναγιώτης Μαρίνης, Σίσσυ Μαρίνου, Αλίνα Μάτσα, Ειρήνη Ματσούκη, Μηνάς Μαυρικάκης, Στέλλα Μελετοπούλου, Δημήτρης Μοράρος, Μάνος Μπατζόλης, Χαρίτων Μπεκιάρης, Αθηνά Μπίκου, Γεωργία Μπλιάτσου, Λαμπρινή Μποβιάτσου, Ρούλη Μπούα, Ισαβέλλα Ντάσση, Σπυρίδων Ντασιώτης, Ιόλη Ξιφαρά, Απόστολος Παπαγεωργίου, Γεύσω Παπαδάκη, Χριστίνα Παρασκευοπούλου, Μαρία Πάστρα, Σοφία Πάσχου, Μαριέττα Πεπελάση, Άντα Πετρανάκη, Ελένη Πεχλιβάνη, Νίκος Ποδιάς, Κατερίνα Πολυζωΐδη - Μαυρολέων, Βαγγέλης Πουλής, Νίκη Πρόκου, Ράνια Ράγκου, Κατερίνα Ριμπατσιού, Κατερίνα Σαμαρά, Κατερίνα Σαράφη, Ιφιγένεια Σδούκου, Αντωνία Σιμάτου, Βασίλης Σούλης, Παρασκευή Σπύρου, Χρήστος Στανίσης, Ματίνα Σταυροπούλου, Μαρίνα Στελλάτου, Λένα Ταταρίδα, Ιωάννα Τερλίδου, Γιώργος Τζάνερης, Κωνσταντίνα Τζαβιδοπούλου, Μαρία Τζιροζίδου, Νίκος Τριανταφύλλου, Βάσω Τρίγκα, Κλαίρη Τσαλουχίδη - Χατζημηνά, Ελευθερία Τσέικο, Κατερίνα Τσεμπελή, Θεοδώρα Τσιάτσιου, Αγάπη Φεσατίδου - Ψαρράκη, Βιργινία Φιλιπούση, Φιλίππα Φλώρακα, Στάθης Φώτης, Μαρία Χαλκιά, Άννα Χαρακτινού, Μαιρηλί Χαραμή, Βασίλης Χατζής, Μαρία Χάνιου, Αθηνά Χατζή, Νίκος Χιωτίνης, Πέννυ Χονδρογιάννη, Κυριακή Χριστακοπούλου, Νικόλας Χριστοφοράκης, Αριστείδης Χρυσανθόπουλος

Στο πλαίσιο της έκθεσης «Ύμνος εις την Ελευθερίαν», κυκλοφορεί ομότιτλος αναλυτικός κατάλογος.

Διάρκεια έκθεσης έως 15/1/2023